

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaie Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	---

Horia, Cloșca și Crișan.

Cuiburile de focuri aprinse în creerii Munților Apuseni în primăvara anului 1784 vesteau fraților între sine că revolta a cuprins sufletele Românilor. Arzând ca para acestor focuri, în piepturile lor înfrânte de umiliri și greutăți, revolta luase forme apocaliptice. Trebuia pus capăt milenarelor asupriri; trebuiau scoase la lumină promisiunile Habsburgilor și confruntate cu sărăcia, nevoile și necazul nesfârșit al poporului; și ele au reclamat sânge, iar sângele a curs din belșug în revoluția lui Horia, de-acum 150 de ani.

După alungarea Turcilor din împărăția lor și aruncarea acestora dincolo de Dunăre, Habsburgii s'au gândit desigur la refacerea și întărirea imperiului lor. Nu s'a cruțat nici un mijloc pentru aceasta. Lipseau bani, se puneau impozite; sub Turci nu prea se știa de impozite și dăjdi, acum ele renasc. Dar ei mai aveau un mijloc, nu pe atât ingenios, cât viclean pentru atragerea populației necăjite: mirajul privilegiilor și drepturilor promise celor ce intră în sânul bisericii catolice.

De birurile enorme nu erau scutiți Românii, ei nu erau nație recunoscută, ci tolerată numai. Cursa cu binefacerile catolicismului o resimțiră bineșor mai înainte păcăliții urmași ai lui Atanasie. Ce era de făcut?

În Ardealul propriu zis goana catolicismului după noui prozeliți fie catolici latini fie de rit grec luase proporții spaimântătoare. Numai cu 20 și ceva de ani această provincie fusese adânc sguduită de mișcarea călugărului Sofronie. Sub o spuză proaspătă mocnea focul nemulțumirii prin nimica potolit, decât printr'un nefericit sfârșit. Iar poporul sărăcit de biruri, ducea o desperată luptă pentru existență.

La noi în Banat, stăpânirea turcă își astrânse ultimele resturi abia spre finea veacului XVIII, spre a le trece în Oltenia, mai apoi dincolo de

Dunăre, în Balcani. Iute și degrab se înjghebează și aici nuclee de prozelitism catolic: în Logoj, în Caransebeș călugări franciscani lucrau cu zor la „mântuirea” populației. Propaganda se dovedi inoperantă în popor; ea reuși totuș să sucească capul câtorva nobili români, pe moșiile cărora au pus stăpânire fie ei fie statul în slujba căruia făceau serviciu de mercenari.

Nemulțumirea era generală, dar apăsătoare a fost cu deosebire între populația săracă din munți. Și cine îi mai putea ajuta? Ochii lăcrămați ai Românilor s'au îndreptat spre Coroană, dar acolo cine era. Timp de aproape jumătate de veac cât Maria Terezia a condus și destinele acestui popor, nemulțumirile au tot crescut. Slăbiciunea caracterului femeiesc, influențată prin viclenia poporului unguresc care era reprezentat prin droaia nobililor, nu au putut să o determine spre fapte bune. Altfel de cap au reclamat acele vijelioase vremuri.

Dar nici fiul ei Iosif nu isbuti decât să sporească nemulțumirile. În contactul cu poporul i-a trezit acestuia dorințe pe cari n'a fost capabil a le îndeplini. Horia își ridică acum buciul său și sună; poporul, ca la un semn al vremii se înarmează cu coase și securi, cu tot ce-i dă mâna. Clocotul revoltei nu cunoaște frâu, și el își varsă acest clocot asupra nobililor, asupra torii bieților iobagi. Imperialii, în taină cu Ungurii, îl amăgesc cu promisiuni. Dar nu le îndeplinesc, cum nu le îndeplinesc nici împăratul. Răzmerița se întinde, iar Horia împreună cu celelalte căpetenii ale revoluției sunt prinși, închiși; la 28 Februarie 1875 sunt trași pe roată în piața din orașul Alba-Iulia, Bălgradul nostru legendar.

*

La comemorarea de 150 ani a celui mai tragic epizod din trecutul nostru să ne smulgem pe-o clipă din freământul măruntelor griji cari ne umplu zilele. Să ne ridicăm la înălțimea jertfei cu care umilii fii ai munților au pecetluit credința lor într'o soartă mai bună pentru frații

și următorii lor! „Privilegiile se vor sfârși, dar poporul rămâne în veac“, a spus furtunosul bărbat al revoluției franceze, Mirabeau. S'a isprăvit și pentru noi tânguitorul drum al plângerilor ca și acele „privilegiumuri“ fatale! De acum suntem liberi asupra destinelor noastre, obligați numai Domnului Indurărilor, dela care cerșim acum odihnă sufletului celor trei martiri: Horia, Cloșca și Crișan!

Apărarea legii strămoșești.

Sub acest titlu ziarul „Patria“ dela 19 Ianuarie a publicat un articol judicios, scris de eminentul prozator Septimiu Popa, preot gr.-catolic și profesor de religie în Cluj. Noi spunem de mult acelaș adevăr grav: biserica unită merge spre catolicizare deplină, și deci spre înstrăinare de sufletul neamului. Confirmarea ne vine acum și din „cealaltă strană“.

Iată, de ce reproducem articolul în întregime, cu titlu de document revelator:

„În coloanele ziarului „Patria“ am publicat mai multe articole privitoare la *anarhia rituală*, sălășluită de-o bucată de vreme în biserica română unită. Am combătut inovațiile, ce unii preoți, mai ales dintre aceia, cari și-au făcut studiile în străinătate, le introduc *din propria lor putere* în serviciul divin, neținând seama nici de condițiile unirii, condiții *acceptate* illo tempore de Roma și nici de hotărîrea ultimului sinod provincial, care această unire a *reînnoit-o* numai „între marginile așezămintelor apostolice ale bisericii răsăritului“. Articolele mele au fost comentate în diferite chipuri. Unii le-au aprobat, alții au ținut o cale mijlocie, iar alții, în sfârșit, au aruncat pietre în capul meu. S'au aflat și oameni, cari despre cutare articol de acest fel au afirmat, că este necuviincios, dar fără să citeze un singur cuvânt pentru dovedirea necuviinței.

Românii din Ardeal s'au unit cu Roma pe lângă condiția păstrării caracterului specific românesc al bisericii lor. În toate timpurile, dar mai ales în vremea tulburărilor religioase din secolul al 18-lea, acesta a fost cel mai puternic argument al apărătorilor unirii. Marii bărbați: Samuil Clain, Gheorghe Șincai, Ion Micu-Moldovan, Augustin Bunea și alții s'au împotrivit oricăror încercări de a introduce servicii religioase romano-catolice în cultul divin al bisericii române-unite, tocmai pentru a n'o lipsi de această puternică armă de apărare.

De împrumuturi rituale dela romano-catolici biserica română-unită n'a avut și n'are nevoie. Ritul bisericii răsăritene e atât de bogat, încât

în cadrele acestui rit oricine se poate ridica la cele mai mari înălțimi, chiar de pe pământ la cer. Cărțile liturgice ale bisericii răsăritene cu nimic nu sunt mai puțin catolice decât „Rituala Romanum“, — „Breviarum“, ori alte cărți de acest fel ale romano-catolicilor. Inovațiile s'au introdus mai întâi întâi în părțile așa numite „ungurene“, de către preoți, cari și-au făcut educația în institute teologice ungurești, ori maghiaro-rutene. (În anul 1934 s'a împlinit tocmai 40 ani de când consistorul român-unit dela Oradea a adus hotărîrea să nu mai trimită teologi la Blaj, ci numai în institute teologice ungurești.) Teologii, veniți dela Roma, înainte de război au rămas adevărați preoți români-uniți. Abia după încheierea păcii, când atât la Roma, cât și în alte institute teologice din străinătate au început a se creia pentru Orient doctori cu duiumul, aceștia reîntorcându-se în patrie au inaugurat o acțiune intensivă pentru a face pe Românii uniți mai catolici chiar și decât Papa. Ajunși la rol hotărîtor în conducerea spirituală a institutelor teologice române-unite, în aceste institute (cu excepția celui dela Blaj), au introdus „litaniile“, — „cultul Sf. Inimi“. „Rozarul“, — „Binecuvântarea Eucharistică“ și altele de acest fel. Au început pregătirile pentru introducerea celibatului *obligatoriu*, smulgând unor tineri de 19—20 ani promisiunea solemnă, că nu se vor căsători și ridicând pretenția celor mai grase beneficii pe seama celibitorilor, ca astfel, tinerii să se simțească în și mai mare măsură atrași spre celibat. La mănăstirile române-unite de călugărițe nu se face nici Utrenie și nici Vecernie românească, pentru că nimeni nu le-a învățat aceste slujbe ci numai „litaniile“ și „binecuvântările euharistice“. Mai amintesc în treacăt că uneori ne facem de-a dreptul ridicoli. Liturgierul cel nou, al cărui text s'a stabilit la... Stâna de Vale, prescrie pomenirea Papei de patru ori la liturghie. N'aș putea să descriu niciodată zimbetul sarcastic, ce s'a strecurat pe buzele unui romano-catolic când a auzit această știre...

Propovăduitorii inovațiilor romano-catolice afirmă, că ei sunt conduși numai de dorul unei intensificări a vieții religioase și că inovațiile sunt niște supliniri ale unor lipsuri reale. Eu cred însă, că în realitate ei sunt conduși de ideea fixă, că adevăratul catolicism se găsește numai la romano-catolici, urmărind prefacerea lentă a bisericii române unite în biserică romano-catolică. Nu s'a întâmplat nici măcar odată, ca vre-un astfel de propovăduitor să atragă atenția credincioșilor asupra binecuvântării euharistice, care în liturghia răsăriteană a fost introdusă cu

aproape o mie de ani înainte de introducerea la romano-catolici a unei binecuvântări de acest fel. Avem impresia, că desconsiderarea ritului răsăritean se face anume cu intenția de-a îndrepta privirile credincioșilor spre ritul romano-catolic. Conștient ori inconștient, se urmărește desromânizarea bisericii române unite.

N'aș mai fi scris aceste rânduri, dar în timpul din urmă și în coloanele unei reviste bisericești un „fost alumn al Colegiului de propagandă Fide din Roma“ se năpustește cu cea mai strașnică umilință asupra tuturor aceluia cari în biserica română-unită mai țin la legea strămoșească și mai pretind respectarea condițiilor unirii. După părerea „fostului alumn“, care probabil și acum, după reîntoarcerea dela Roma, își face rugăciunile din „Breviarium“, nu din Ceaslovul românesc, atitudinea apărătorilor legii strămoșești e o „indiferență demoniacă, o ținută dementă a unor mercenari și angajați, căci preoți nu se pot chema“. Aceștia „nu au credință“ și prin urmare, fostul alumn îi îndeamnă să se dea după păr, pentru că „nimeni dintre preoți nu se poate dispensa de obligația de-a avea o viață sfântă“.

În sfârșit, în numele tuturor propovăduitorilor îndepărtării de apostoliceștile rânduieli ale bisericii răsăritului, preacucernicul „fost alumn“ încheie cu amenințarea: „nu vom permite, ca împotrivrile fățișe și impertinente să nu-și primească pedeapsa cuvenită. Uneltirile urmașilor trădătorului Iuda nu ne vor abate din calea noastră dreaptă, nelegiuirea nu o vom cruța, ci o vom face cunoscută urbi et orbi“.

Să nu creadă nimeni, că noi cei de altă părere, ne cutremurăm în fața acestor amenințări. Ne dăm prea bine seamă, că pentru nimicirea bisericii române-unite diavolul întrebuițează chiar și arma evlaviei excesive, nu numai cea a amenințărilor grandilocvente. Chiar și din rândurile citate mai sus se vede însă lămurit, că aceia, cari urmăresc prefacerea bisericii române-unite într-o caricatură, sunt bine organizați.

Se impune așadar o cât mai grabnică și mai temeinică organizare a apărătorilor legii strămoșești. E urgent necesară inaugurarea operei de luminare a poporului, de adevărată intensificare a vieții religioase pe temelia așezată de marii înaintași. Celor cu suflet romano-catolic n'avem decât să le spunem: transformați-vă sufletul, ori, duceți-vă acolo, unde aparțineți. Cuvintelor de amenințare să le opunem cuvintele prorocului din alte vremuri: *De frica voastră nu ne vom teme, nici ne vom tulbura, căci cu noi este Dumnezeu.*

„Renașterea“

SEPTIMIU POPA.

Episcop Nicolae Velimirovici:

Meseriașului Simion M. pe care-l muncește închipuirea că viața aceasta ar fi judecata lui Dumnezeu.

Ai auzit dela cineva, că viața aceasta este judecata lui Dumnezeu și că altă judecată nici nu va mai fi. Acest gând te-a apăsât ca un jug, pe care nu-l poți nici ține și nici lăpăda.

Închipește-ți pe un om năraș, ale cărui isprăvi sunt cunoscute întregii comunități. Vecinii îl înconjură și între sine comentează fărădelegile lui. Nici să-l viziteze cineva, nici să-l primească în casă. În felul acesta îl judecă oamenii și astfel îl pedepsesc. Iar la urmă, omul acesta cade în judecată și tribunalul îl condamnă și-l pedepsește cu temniță. Ultima este aceasta, judecata legii. Și așa, vezi două judecăți: una condiționată și de toată ziua, iar cea de a doua a legii și terminată. Sau, și mai lămurit, ia de exemplu pe un elev disordonat, pe care învățătorul, în decursul anului, îl pedepsește de mai multe ori spre a-l îndrepta și apoi la finea anului ca pe un incorigibil îl exclude din școală.

Asemenea, sunt două judecăți la Dumnezeu. Una condiționată și temporală. O numim judecata corecțională a lui Dumnezeu asupra oamenilor în școala vieții acesteia. Iar a doua judecată va fi dreaptă și de încheiere. Asta e lămurit în multe pilde din sf. Scriptură. Pe dreptul Moisi, pentru un păcat, l-a pedepsit Dumnezeu prin aceea că i-a refuzat intrarea în pământul făgăduinții, spre care a condus poporul său timp de 40 de ani. Aceasta este judecata temporală și corecțională a lui Dumnezeu. Pentru ca păcătoșii să vadă, și înfricoșați să zică: când Dumnezeu nu iartă unui astfel de om drept păcatul, cum ne va ierta nouă celor împovărați cu multe și grele păcate? Însă, pedepsirea lui Moisi, nu înseamnă ultima și hotărâtoarea asupra lui. Nici nu înseamnă că Moisi nu va intra în împărăția lui Dumnezeu. Știi, că acest mare slugă a lui Dumnezeu s'a arătat dimpreună cu sfântul Ilie în momentul schimbării la față a Domnului. Aceasta mărturisește, că și dacă a fost cândva pedepsit, nu înseamnă că e lăpădat de către Dumnezeu și nici exclus din împărăția de veci. Pedepsele corecționale, sau judecățile corecționale ale lui Dumnezeu, servesc chiar la aceea să îndrepteze și să-i facă pe oameni demni de împărăția cerurilor. Sau privește la bolnavul din Vitezda, care a zăcut neputincios 38 de ani. Că boala lui a fost din pricina păcatelor, lămurit a spus-o Domnul când l-a tămăduit: *iată ești*

sănătos; de acum să nu mai păcătuiești ca să nu-ți fie mai rău. Și ce rău mai mare i se putea întâmpla decât pentru noi păcate să fie, la Infricoșata Judecată, lăpădat și exclus din împărăția vieții?

Iar despre judecata din urmă, despre Înfricoșata Judecată a lui Dumnezeu, despre ziua care arde asemenea *cuptorului*, lămurit a grăit Mântuitorul nostru. Când soarele și luna se întunecă, când stelele se scutură și încep a cădea, când în necuprinsul întunec se arată splendidul *semn al fiului omenesc*, atunci se va ivi Iisus Domnul în putere și mărire să judece după dreptate pe toți viii și morții.

Ține-te de această învățătură sănătoasă, care nu-i dela om, și aruncă de pe tine acel jug care ți l-a pus pe suflet omul acela eretic.

Dumnezeu să te binecuvinteze cu pace și sănătate.

Traducere din limba sârbă de:
Pr. A. Uroș-Doloveanu.

Maxim Nestorovici.

1728—1738

Intre anii 1728 și 1738, Maxim Nestorovici este episcopul Caransebeșului; este deci contemporan cu Nicolae Dimitrievici, hirotonit pentru Caransebeș, dar mutat în 1728 la Timișoara. Dacă de fapt urmașul lui Ioan Vladislavlevici la Timișoara a fost Maxim Nestorovici, cum susțin unii istorici, atunci păstoria lui acolo a fost numai de vre-o șase luni, dela 7 Octombrie 1727 până la 21 Aprilie 1728.

Ambii episcopi erau sufragani mitropolitului din Belgradul Serbiei — Moise Petrovici și apoi Vichentie Ioanovici, care moare la 6 Iunie 1737. Urmașul acestuia în demnitatea de metropolit este Arsenie Ioanovici Șacabent, dar abia dela 1 Octombrie 1741.

Dela 1737 până la 1741 locul de metropolit îl ține episcopul Timișorilor. În vremea asta — când poporul românesc din Banat e în plină revoluție împotriva stăpânirii austriace — moare Nestorovici la 1738 și averea rămasă după el e trecută în seama lui Dimitrievici, probabil și administrarea diecezei până la luarea altor măsuri.

În cele financiare, se pare că Maxim Nestorovici nu a prea ținut bună rânduială, judecând după unele pretensiuni ridicate împotriva lui la forurile politice. Așa, la 20 Septembrie 1736, două orfane ale preotului din Gai, asasinat de tâlhari în 1728, cer să li se restituie prețul celor 15 cai cari au fost luați la moartea tatălui lor de episcop,

După moartea lui, Petroni Popovici, misiionarul din Timișoara al unirii cu catolicii, cere să i se plătească 800 fl. din averea moștenită de episcopul Dimitrievici, bani luați împrumut de Nestorovici. Episcopul Timișorilor nu vrea să recunoască această datorie și treaba ajunge înaintea Administrației provinciale, care decide la 25 August 1740 în felul următor: una din viile rămase dela episcopul Nestorovici la Vârșeț se dă ca ipotecă lui Petroni Petrovici și usufructul ei până când se va împăca datoria aceea.

Din faptul că Maxim Nestorovici are afaceri bănești cu Petroni Popovici din Timișoara, cred că se poate trage concluzia că Maxim Nestorovici a stat câtva timp în Timișoara, unde a putut cunoaște pe numitul Petroni Popovici. Interesant este că episcopii noștri au de a face cu acest contrar al intereselor noastre din acel timp.

Dacă știrile acestea de datorii cu greu plătite ori chiar remase neplătite, sunt în paguba bunului nume, avem și două știri, cari îi servesc spre laudă. Iată-le:

La 24 Septembrie 1734, Administrația provincială din Timișoara dispune ca oficiul vamal din Orșova să trimită prin colonelul Baronul Engelhart la Timișoara cele nouă lăzi cu cărți, care au ajuns acolo pe seama episcopului Nestorovici. Cărțile acestea nu puteau veni dintr'alt loc la Orșova decât dela Râmnic, unde funcționa o tipografie de pe vremea lui Antim Ivireanul. Nu știm ce cărți vor fi cuprins cele 9 lăzi, dar vedem că episcopul nostru își înzestrează bisericile cu cărți eșite din tipografiile românești.

Prin testamentul său lasă „mănăstirii sărace“ de lângă Morava suma de 12 fl. Mănăstirea aceasta, restaurată, a fost sfințită de Nestorovici la anul 1730. E cel mai de valoare monument istoric de teritoriul diecezei noastre, păcat că nu e în stăpânirea noastră.

Eftimie Damianovici 1738—1739.

Moartea episcopului Nestorovici cade pe vremea războiului dintre Turci și Nemți, 1736—1739, care aduce o nouă imigrațiune de creștini balcanici în Ungaria și Banat, sub conducerea patriarhului dela Ipec, Arsenie Ioanovici Șacabent. Împreună cu acesta s'a refugiat la noi și „mitropolitul și arhiepiscopul Euthimiu Damianovici din Rașca în Novibazar“, unde a fost succesorul lui Arsenie făcut patriarh la Ipec la anul 1726. Ajuns în Ungaria, guvernul imperial din Viena îl trimite episcop la episcopia vacantă a Caransebeșului la 1 Iulie 1738. Dar anul acesta a văzut pe locuitorii Caransebeșului în

frunte cu preoții pribegind dinaintea Turcilor, parte în Ardeal, parte peste Mureș, iar „orașul a fost spart” și — mai mult ca sigur — noul episcop nu s'a încumetat să vină să-și vadă noua episcopie, iar când s'a potolit furtuna în 1739, Euthimiu Damianovici nu mai era între cei vii.

Petru Olde

Spre culmile desăvârșirii. . . .

De: Pr. Iacob Crețiu.

Viața sufletească a creștinului n'a fost și nu este decât un neconținut suș spre mai bine, spre desăvârșire și culmile ei.

Sus pe culmi, în punctul cel mai înalt al acestora, stă Mântuitorul însuși, care ne cheamă ne'ncetat la El; care ne așteaptă cu brațele Sale larg deschise, primitoare, pline de așteptare.

Dar, nu toți au parte să ajungă până la acele culmi, mulți rămân în drum, în plin suș. Toți însă avem datoria să ne încheiem viața în această străduință de a ajunge până sus, pe culmile desăvârșirii, la Iisus Domnul.

De nu vor ajunge decât puțini, dacă sunt foarte puțini aceia, cari în străduința lor ajung în brațele deschise ale Mântuitorului, El totuși va ține seamă de nizuința fiecăruia și mai ales de cât s'a silit și s'a străduit fiecare din noi, în această viață, pentru a ajunge la El.

În mersul acestei neconținute urcări, singura oprire este moartea. Orice altă oprire a noastră nu este decât o poticnire spre prăpastia păcatelor.

„In calea binelui, cine nu merge tot înainte, cine se oprește din mers, dă înapoi” ne încredințează un scriitor bisericesc.

În viața sa, nimeni nu poate susține, că a ajuns la o perfecțiune duhovnicească, și deci își poate permite un popas, ne mai trebuind să se silească spre o desăvârșire mai înaltă. Cine se oprește, cine face asemenea popasuri, nu stă pe loc, ci se întoarce îndărăt.

Este exact ca în viața trupească. Un copil, care s'a oprit în creșterea sa, nu mai poate fi un copil, ci un bătrân întârziat în starea copilăriei, pentru că anii n'au stat pe loc, ei și-au continuat drumul lor, grăbind.

Popasurile noastre în drumul spre culmile desăvârșirii duhovnicești, ne-ar pune în situația în care un fir de grâu, la vremea secerișului, n'ar fi mai mare de o palmă dela pământ.

În loc să ai un pai înalt și un spic îmbelșugat și copt, ai un fir îmbătrânit înainte de a fi ajuns la dezvoltare.

Tot așa este și cu sufletul, care în mersul său spre desăvârșire, se oprește, făcând popasuri.

De voim ca sufletul nostru să nu rămână întârziat în cele duhovnicești, trebuie să ne nizuim neîncetat spre mai bine, trebuie să-l hrănim mereu cu învățătura atotmântuitoare a lui Iisus Domnul, așa cum pruncilor le dăm hrană potrivită vârstei lor, pentru creștere trupească, nu numai o zi, o săptămână, o lună sau un an.

Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă tocmai la aceasta, atunci când zice: „Ca niște prunci născuți de curând, să doriți laptele duhovnicesc și curat, pentruca prin el să creșteți spre mântuire” (1 Petru 2, 2).

În creșterea noastră duhovnicească, Mântuitorul însuși este sprijinitorul nostru, prin învățătura și harul Său, prin exemplul vieții Sale, care ar trebui să ne stea mereu viu înaintea ochilor noștri, în fiecare zi, servind de îndreptar al vieții noastre.

Către Mântuitorul avem să tindem, neconținut, în toate zilele vieții noastre, din toate puterile noastre, ca fiind „credincioși adevărului, să creștem în toate privințele, ca să ajungem la cel ce este capul, la Hristos” (Efeseni 4, 15); aducând roade în tot felul de fapte bune și crescând în cunoștința lui Dumnezeu” (Coloseni 1, 10).

În sușul nostru spre pilda vieții Mântuitorului, nu vom putea niciodată să socotim că am mers îndeajuns. Cea mai mare primejdie pentru mântuirea noastră, ar fi oprirea, în credința greșită, că am făcut deajuns pentru desăvârșirea noastră sufletească.

Sf. Apostol Pavel cu toată râvna și cu tot devotamentul lui pentru Iisus Domnul, n'a putut nici el să se oprească un moment măcar din mersul său spre culmile desăvârșirii, și să spună că a înaintat, că a urcat destul, și este îndreptățit să se oprească.

El iată ce zice: „Nu am câștigat premiul și nu am ajuns desăvârșit, ci alerg înainte... uitând ce este în urma mea, aruncându-mă spre ce este înainte... alerg spre țintă, pentru premiul chemării cerești a lui Dumnezeu, în Hristos Iisus!” (Filipeni 3, 12—14).

Să nu ne oprim nici un moment, să alergăm mereu spre desăvârșirea vieții noastre duhovnicești; aceasta este datoria noastră a tuturor, cari vrem să fim creștini nu numai cu numele.

„Să dăm la o parte orice piedică și păcatul care ne împresoară așa de lesne, și să alergăm cu stăruință, în alergarea care ne stă înainte, având privirile ațintite la Iisus, căpetenia și desăvârșirea credinței noastre” (Ep. către Evrei 12, 1—2).

Un cuvânt de mântuire

grăit la vremea sa către toți Românii
din varmegiile Ungariei.*)

Fraților Români!

Ascultați glasul și primiți cuvântul de mântuire a celui ce nu Vă strigă din pustie, ci grăește din mijlocul Vostru. Deschideți adevărat românele Voastre inimi și dați acestui de mântuire cuvânt loc într'ânsele, ca să poată aduce rod bun și mult folositoriu, ca sămânța cecece pică în pământ bun, și să nu rămână, spre perirea noastră a tuturor, fără de nici un rod, ca sămânța cecece pică pe piatră. Până acuma fraților: Până în ziua de astăzi dela începutul stricării rândului celui bun și a creșterii revoluției în dulcea noastră patrie Ungaria, ne purtăm dupăcum ni se cuvine în așa primejdioase împrejurări multi-puțin după zisa strămoșilor noștri: nici cu turcul nici cu neamțul ținând și noi nici cu ungurul nici cu sârbul. Acuma însă au venit vremea, au bătut ceasul fraților români de prin toate părțile, unghiurile, satele, Cetățile și Orașele Țării Ungurești, în care ni se cuvine, în care trebuie, și în care sântem siliți să ne trângim și să ne abatem dela purtarea noastră cea de până acuma, și să ținem de astăzi înainte, — nu vă zic cu ungurul, nu vă zic cu sârbul, nu vă zic nici cu horvatul, ci să ținem români cu români — să ținem cu frații noștri români din miliție, cu cei din Reghimentul Caransebeșului, Bisericii-albe și a Panciovei, cu cei din cele două Reghimente românești din Ardeal, cu frații noștri ardeleni, cari toți s'au pus în mișcare, cari toți s'au rădicat pre tâlpi, cari toți stau astăzi sub arme, — să ținem toți cu toții și să fim într'una unii alții, cei din Bihara, Maramureș, Satmar, Ugocea, Bereg, Bichiș, Cianad, Ciongrad și Arad să fim un trup și un suflet cu cei din Bănat și să ținem cu preabunul nostru Impărat și Craiu **Ferdinand**, și cu toți aceia, cari ca adevărat credincioși supuși a Craiului nostru **Ferdinand** vor fi gata cu noi dimpreună a se oști până la cea de pre urmă picătura de sânge pentru apărarea **Maestății Sale**, pentru susținerea coronii ungurești, pentru nevătămarea întregimei toate Monarhiei Austriace, pentru dreptate și adevărata Egalitate (nedeschilinire) a tuturor Națiilor, fie acei supuși prin Lege, prin o religie înfrățiti cu noi Sârbi, veri sub o coroană stătător cu noi horvați, sau de după patrie frații noștri nemți, ori măcar chiar și pre unii din cei mai sănătoși la minte magiari: — iar să fugim și să ne îndreptăm, sau să răzvim și să alungăm dela noi pre toți aceia cari micșorează **Maestatea** prea dreptului și bunului **Monarh**, a Impăratului și Craiului nostru, cari trag la sine puterea, carea numai Acestuia se cuvine ca capului după lege încoronat, și se silesc cu toate puterile a sufulca sub picioarele nației magiare pe toate alte Nații de sub coroana ungurească, cu unii ca aceștia fraților! să nu ținem, nici să urmăim după sfaturile lor.

A Sa Preainălțată **Maestate** slobozi cu prea părintească îndurare în 3 Oct. nou a. c. un Rescript Craiesc, prin cari arată tuturor credincioșilor **Sei** supuși

*) Documentul acesta — primit dela preotul Emil Chimbir din Șopotul-vechiu — e foarte interesant și de mare importanță istorică. Este tipărit cu litere cirilice pe o coală de hârtie aspră, pe două coloane. Il redăm cu ortografia originală, și tot așa vom reda și pe cel pomenit „Rescript“ al împăratului Ferdinand, trimis tot din partea pâr. E. Chimbir.

fără de legea pășire a lui Ludovic Kossuth și a soților acestui, și pre noi pre toți ne scoasă pre o vreme nehotărâtă de sub ocârmuirea Varmegiei și ne supusă sub Legile Militare; acel însă Preain. Rescript vouă doară nici până astăzi nu s'au publicat și împotriva Orânduului și a strânsei Porunci înpărătești, pre unele locuri și acuma sânteti sub Varmegie?! Ce de e așa? fără de toată întârzierea sânt varmegiești de tras la răspuns, căci au îndrăznit a nu publica Porunca Impăratului?

Acel nesupus Craiului său Ludovic Kossuth adusă și pre cinci preavrednici bărbați dintre Ablegații noștri dela Dieta Ungurească români la aceea de se lăsară, de sălă bucuroși a fi întrebuițați de unealta devoleștilor lui fapte, și vă eșiră în 24 Sept. a. k. înainte cu o coală plină de minciuni și amăgiri, prin care năzuesc a Vă trage în partea celui L. Kossuth: însă neîndes-tulindu-se acesta cu cele în acea coală cuprinse mai slobozi și el singur sub al său nume cătră voi în 10 Oct. a. k. un **Appel** prin care se opintește cu toate puterile, mințindu-vă, făgăduindu-vă și amăgindu-vă cu tot ce poate fi mai rău în lume, a vă trage în partea sa, a vă ridica împotriva Impăratului, a vă face rebelieși. Dar voi veți fi cuminte fraților! de minciuni nu veți asculta și a fi amăgiți nu vă veți lăsa.

(Urmează)

Concursurile societății Tinerimea Română pe anul 1935.

Sub acest titlu primim dela societatea „Tinerimea română“ următoarele șire:

Educația tineretului în înțeles strict național e o necesitate a timpurilor noastre și „Tinerimea Română“ ține să aducă și de astă dată, ca întotdeauna, contribuția sa de muncă. Concursurile societății s'au dovedit înălțătoare din punct de vedere național și cultural, de aceea li se vor da o amplă desvoltare și în acest an.

Concursurile vor avea următoarele aspecte:

1. Un concurs cu elevii școalelor primare. Concursul se va ține pe regiuni, iar premianții vor lua parte la un nou concurs la București, unde se vor hotări premianții pe țară, car vor fi sprijiniți prin burse ca să-și continue studiile și să-și formeze o carieră rodnică și pentru ei și pentru Statul Român. Se va acorda o atenție deosebită mai ales elementelor venite dela sate.

2. Pentru elevii de curs secundar se va da o lucrare de sinteză referitoare la cultura națională, considerată ca tot unitar. Cu elevii de curs superior de liceu se va ține un concurs de educație morală. Scopul acestor concursuri nu e de a verifica cunoștințele, ci de a scoate în relief fondul național al culturai intelectuale dobândită de elev. Deasemenea, prin punerea în contact a sufletelor tinere de pe toate plaiurile românești, se desvoltă și spiritul de solidaritate atât de necesar astăzi. La aceste concursuri vor lua parte și elevii dela școlile românești din Jugo-Slavia, Bulgaria și Grecia.

3. Bazati pe experiența anilor trecuți, societatea va organiza un mare concurs de jocuri naționale, pentru a pune în evidență bogăția și frumusețea jocurilor noastre. Dansurile executate în întregime și însoțite de muzică, strigături și versuri, vor fi cinematografiate pe film sonor și vorbitor, pentru a închea astfel un document de importanță științifică și pentru țară și pentru streinătate.

4. Cu elevii școalelor profesionale se va face un concurs de croitorie.

5. Cu elevii școalelor de meserii se va face un concurs din domeniul tehnologiei și desenului liniar.

Ultimele două concursuri au ca scop încurajarea activității lor practice, care și ele au un rol atât de însemnat în viața unei țări, care are datoria să se știe independentă și din punct de vedere economic; nu numai politic și cultural.

Toate aceste concursuri vor fi organizate în mod amănunțit și se vor trimite școlilor la timp lămuririle necesare.

ȘTIRI

Predică. În Dumineca lui Zaheu a predicat părinte *Petru Bancea*. În legătură cu evanghelia Duminecii Sfinția Sa a făcut un călduros apel la umilirea tuturor înaintea picioarelor Mântuitorului așa cum Zaheu nu s'a sfiit, asemănător copiilor, să se urce în dud spre a vedea fața Domnului. Răspunsul i-a fost că Mântuitorul în aceeași zi l-a cercetat în casa sa.

Parastas. La sărbătoarea sfinților Trei-Erarh școala normală „Ioan Popasu“ din Caransebeș a serbat pe patronul ei, săvârșindu-se cu acest prilej un parastas la biserica Sfântului Ioan din Loc slujit de părinte *Teodor Șandru*. După parastas s'a ținut o ședință festivă în care s'au comemorat meritele acestui mare ierarh prin o înălțătoare serbare.

O carte de valoare este pe cale de fi a tipărită. Titlul: *Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț* de Dr. Gh. Ciuhandu. Cei cari doresc să se înscrie la această carte să se adreseze autorului în Arad. Ea cuprinde o interesantă pagină din sbuciumările ortodoxilor din Ardeal și Crișana în luptă cu catolicismul apusean ca și cel uniatic. Se recomandă călduros.

† **Constantin Bacalbașa** scriitorul și ziaristul de rasă a trecut la cele eterne. Răposatul este autorul neîntrecutei lucrări „Bucureștii de altă dată“, în care prin contrast a vrut să arate frumusețea morală de odinioară a capitalei noastre. Alături de suflarea românească cea curată îl deplângem și noi!

Conferințe: Prof. univ. *Constantin Daicovici* ne-a piimbat în trecutul îndepărtat al Daciei cu conferința intitulată *arheologia Ardealului*. Cetatea dacă Sarmiseghetuza, Costeștii de astăzi din apropierea Orăștiei, a fost capitala Daciei. Săpăturile recente de acolo au dat la iveală lucruri interesante. Mai interesante sunt cele dela Grădiște unde Traian zidi o adevărată cetate romană și unde civilizația romană, a pulzat multă vreme. D-l prof. Daicovici a arătat o seamă de descoperiri din locurile amintite.

La școala normală a conferențiat Sâmbătă d. a. învățătorul din Rudăria *Vasile Nemeș*. D-sa a vorbit despre trecutul bisericesc și cultural al Almăjului. Umblând din sat în sat și cercetând deaproape vechile cărți bisericești, d-l Nemeș a adunat o seamă de date și însemnări de valoare. Trecutul Almăjului se încadrează în trecutul Banatului în genere, dându-i totuși o notă originală prin organizația grănicerească de aici, favorabilă populației

din toate punctele de vedere. Suntem mulțumitori acestui harnic învățător, intrigat de trecutul bogat al Almăjului, pe care vrea să-l salveze de amenințările uitării depline.

Cărți noi: Prof. Dr. Gh. Ciuhandu: *Schițe din trecutul Românilor ardăni din veacul XVIII*, cuprinde interesante espuneri ale cercetătorului fecund în trecutul nostru istoric.

Anuarul soc. „Crucea Roșie“ pe 1934 este un volum de 70 pagini cu o bogată dare de seamă despre activitatea acestei societăți. Partea statistică e precedată de omagii aduse memoriei lui *Gheorghe A. Balș*, fost multă vreme președinte însuflețit al Crucii roșii.

Rectificare. În Nr.-ul 4 pag. 2 și 17 de jos începând: în loc de „căpitanul călugărilor“ să se citească: *căpetenia călugărilor*.

CONCURS.

Nr. 426 B. 1935.

Pe baza §-ului 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest statut precum și pe baza §-ului 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Logojului cu sediul în Logoj.

Recurenții la acest post au să dovedească că au calificarea cerută în concluzul Nr. protoc. 111 al Congresului național bisericesc din anul 1888.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Dotațiunea dela sesia protopresbiterală din Logoj care dotațiune constă din:

a) 2 (două) sesiuni parohiale în extensiune de 52 jugere respective în extensiune după cum se află în natură.

b) birul și ștola uzitată.

2. Birul protopresbiteral dela preoți conform ses. 32 din Rescriptul declaratoriu iliric.

3. Pausalul pentru spesele cancelariei protopresbiterale în suma votată anual de adunarea protopresbiterală și aprobată de Consiliul eparhial care de prezent face Lei 7000.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arondări a protopresbiteratelor nou alesul protopresbiter va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare a protopresbiteratelor, fără a forma vre-o pretențiune materială.

Reflectanții la acest post, având învoirea Consiliului eparhial, își vor înainta cererile lor, însoțite de documente autentice despre calificarea și ocupația lor de până acuma, Consiliului eparhial în termen de 30 zile dela publicarea primă a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 29 Ianuarie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile.

1—3

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

BIBLIOGRAFIE

In lupta contra sectelor cari sapă la temelia Bisericii lui Hristos preoții se pot folosi cu cel mai desăvârșit succes de următoarele lucrări ale renumitului scriitor *M. A. Călinev*: **COMBATEREA SECTELOR RAȚIONALISTE.**

1. a) Despre sfânta Tradiție. b) Despre sfânta Scriptură. 18 Lei.

2. a) Despre sfânta biserică a lui Hristos. b) Despre preoția adevărată în biserică a lui Hristos. 15 Lei.

3. a) Despre cinstirea în rugăciuni și a sf. îngeri și a sfinților plăcuți lui Dumnezeu. b) Despre cinstirea în rugăciuni și chemarea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. 15 Lei.

4. a) Despre venerarea sf. moaște și a altor rămășițe ale sfinților plăcuți lui Dumnezeu. b) Despre rugăciunea pentru morți. 15 Lei.

5. a) Despre harul dumnezeesc mântuitor. b) Despre sfântul Botez. 18 Lei.

6. a) Despre ungerea cu sfântul Mir. b) Despre sfânta Împărtășire. 18 Lei.

7. a) Despre sfânta pocăință sau mărturisire. b) Despre Taina sfântului Maslu. 18 Lei.

8. a) Despre trebuința riturilor și a simboalelor creștine. b) Despre sfințenia și cinstirea locașurilor dumnezești. 18 Lei.

Toate aceste 8 volume se află de vânzare la *Librăria noastră diecezană.*

Poșta Redacției.

Pr. I. Dabiciu. Coloarea stiharului în general este deschisă. Normă ca ea să fie albă, nu este, căci altfel nu s'ar găsi și aici la noi protopopi cu stihar galben. În *Vechiul Regat* nici un preot nu are stihar alb, și dimpotrivă ei ne acuză că purtăm stihare albe ca și catolicii. Chestiunea cealaltă e mai delicată. Nu e corect ca femeile să stea în strane și nici în partea năiei în care stau bărbații. Așa e tradiția la noi, iar de-a curmezișul tradiției nu e bine să ne punem. Când învățătoarea conduce școlarii la biserică — nefiind învățator — e bine ca ea să stea alături de ei pentru menținerea ordinii. Dacă are simțul bun și respect pentru tradiție nu va sta în strană; și credem că o învățătoare înțelege aceasta.

Librăria
Pavel Suru

BUCUREȘTI
C. Victoriei
108

Aduce și pe această cale la cunoștința Prea Cucernicilor Preoți și Onoratei sale clientele, că în dorința de a fi de folos Bisericii și în altă direcție de cât a răspândirii cărților cu cuprins religios, și-a reorganizat secția cu **odăjdii și obiecte bisericești** înființând și un atelier pentru fabricarea acestor obiecte sub conducerea d-lui **Lazăr Albu**, în care atelier se vor fabrica cu prețuri foarte convenabile candelă, cădelnițe, cruci, sfeșnice, îmbrăcămînți de Evanghelii etc. executate după cele mai artistice modele din vechea noastră artă bisericească.

Tipografia și Librăria Diecezană

Caransebeș

Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile. Are un mare depozit de hârtie.

Este bogat înzestrată și bine-asortată cu tot felul de cărți școlare, literare și științifice, requisite școlare și de birou.

Legătorie proprie.

